

الوحدة الارترية للتعبير الديمقراطي **Eritrean Unity for Democratic Change**

ደምዳሚ መግለጺ

ካልኦይ ስሩዕ ኣኼባ ፈጻሚ ኣካል

ፈጻሚ ኣካል ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ኣብ ትሕቲ ህልዊ ጽንኩር ሃገራዊ ኩነታትን ቅልጡፍ ከባብያዊ ፖለቲካዊ ምቅይያራትን ካብ 16 ክሳብ 22 ነሐሴ 2013 ዘሎ እዋን ካልኦይ ስሩዕ ኣኼባኡ ብህዱእ መንፈስን ሓላፍነታዊ መንገድን ኣካይዱ ብዓወት ዘዘሙ።

ከባብያዊ ኩነታት ዝምልከት፡-

ኣብ ከባቢና ብፍላይ ከኣ ኣብ ሃገራት ዓረብ ዝካየድ ዘሎ ህዝባዊ ቃልስታትን ቅልጡፍ ፖለቲካዊ ለውጥታትን ንኤርትራ ብዘለዎ ቅርበት ብቀጥታ ወይ ብተዘዋወሪ መንገዲ ብኣውንታዊ ይኹን ኣሉታዊ መዳያቱ ዝጸልወና ምዃኑ ርእዩ። ህዝቢ ብፍላይ ከኣ መንእሰያት ንገበትን ቤተ-ሰባውን ዝኹኑ ፖለቲካዊ ስርዓታት ንምውጋድ ዝጸወትዎ ዘለዉ ተራ ዝዚፍ ምዃኑ፡ ህዝቢ ብሓደ ድምጺ እንቢ ንጭቆና እወ ንደሞክራሲ ብምባል ንመሰሉ ተወዲቡ ምስ ዝቻለስ ዝኹኑ ይኹን ገባቲ ስርዓት ኣብ ቅድሚኡ ደው ክብል ከም ዘይኸእል ዓቢ ትምህርትን ኣውንታዊ ተመክሮን ንሓፍሰሉ ዓውደ ቃልሲ ምዃኑ ገምጊሙ።

ንዝምድና ሓይልታት ደሞክራሲያዊ ለውጥን መንግስቲ ኢትዮጵያን ዝምልከት፡-

ብኢህወደግ ዝምራሕ መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ ነጻነትን ልዕላውነትን ኤርትራ ካብ ግዜ ቃልሲ ጀሚሩ ዘለዎ ፖለቲካዊ ኣጠማምታ ነቕ ዘይብል ቅኑዕ መርገጽ ኮይኑ ምቕጻሉ ገምጊሙ። ኣብዚ ህምትዚ ድማ ህዝብና ካብቲ ወዲቕዎ ዘሎ ሓደጋ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ተናጊፉ፡ ሰላምን ራህዋን ክጓናጸፍ ኣብ ጎረ ደሞክራሲያውን ፍትሓውን ቃልሲ ህዝብና ደው ብምባል ንሓይልታት ደሞክራሲያዊ ለውጥን ኣብ ዝተፈላለዩ መዳይ ንስደተኛታት ኤርትራውያንን ዓቕሙ ብዘፍቕዱ ሕውነታዊ ምትሕግጋዝ ዝገብር ዘሎ ፈታዊ ህዝብና ምዃኑ ኣረጋጊጹ። ዝምድና ሓይልታት ደሞክራሲያዊ ለውጥን መንግስቲ ኢትዮጵያን ከኣ ኣብ ሓባራዊ ስትራቴጂካዊ ረብሓታትን ምክብባርን ዝተሞርኮስ ዝምድና ምዃኑ ደጊሙ ኣረጋጊጹ። ኣብዚ መዳይዚ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ዕድሚኡ ንምንዋሕ ነዚ ዝምድናዚ ዘይመልከው ንምሃብን ህዝቢ ንምድንጋርን ዘካይዶ ጸዕርታት ከንቱ ምዃኑ፡ ገለ ሓይልታት ተቓውሞ ከኣ ፈታውን ጸላእን ኣብ ምንጻር ዝጽገሙ ምስ ዝህልዉ ደጊሞም ነብሶም ክፍትሹ ኣተሓሳስቦ።

ህልዊ ሃገራዊ ኩነታት ብዝምልከት፡-

ፈጻሚ ኣካል ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ኣብዚ ኣኼባኡዚ ንህልዊ ሃገራዊ ኩነታት ኣመልኪቱ ክመዘን ከሎ ገባቲ መንግስቲ ህግደፍ ብሰንኪ'ቲ ብውሽጥን ደገን ክኸተሎ ዝጸንሐን ዘሎን ኣዕናዊ ዝኹኑ ፖሊስታትን ወፍርታትን ኩሉ-መዳያዊ ኩነታት ኤርትራ ፖለቲካዊ፡ ማሕበረ- ቁጠባውን ዲፕሎማሲያውን መዳያቱ ካብ ሕማቕ ናብ ዝኸፍኦ ይስጉም ምህላዉ ገምጊሙ። ብውጽኢቱ ከኣ ስርዓት ህግደፍ መሸሚሹ ካብ ውሽጡ ንሕቶታት ህዝቢ ዘንጸባርቕ ብገለ ኣካላት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ 21 ጥሪ 2013 ዝተወሰደ ተባብሮ እኩል ኣብነት ምዃኑ ርእዩ። ጉጅለ ኢሳይያስ ግን ሓደ ግዜ ንመንገዲ ዕርበት ምስ ተጓዕዘ፡ ንድሕሪ ዝምለስ ስለዘይኮነ፡ ኣብ ልዕሊዚ ተባብሮዚ ከም ልማዱ ናይ ምቅንጻል ስጉምቲ ምውሳዱ ኣረጋገጸ። ህዝብና መሰረታውን ዕለታውን ዘድልዮ ቀረብ ኣብ ዝሰኣነሉ እዋንን መነባብሮኡ ካብ ግዜ ንግዜ እናኣንቆልቆለ ከሎን፡ መራሕቲ ህግደፍ ግን ቁጠባ ኤርትራ ኣብ ውሑስ ብርኪ በጺሑ ኣሎ ብምባል ዘካይድዎ ወፍርታት ኣብ ባይታ ዘይጭበጥን ላግጽን ምዃኑ ድማ ተገንዘቡ። መንግስቲ ኤርትራ ንህዝብና ብፍላይ ከኣ ንመንእሰይ ጠንቂ ስደት ምዃኑ ጥራይ ከይኣኸል፡ ኣብዚ እዋንዚ ሰብ-ሰልጣን ህግደፍ ዶላራት ንምእካብ ምስ ደላሎ ብምትእስሳር ኣብ ምዝውዋር ሰባትን ምሻጥ ውሽጣዊ ኣካላት ወዲ-ሰብን በጺሖም ምህላዎም ካብቲ ብጣዕሚ ዘሕዝን ተርእዮ ምዃኑ ኣስሚርሉ።

ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝምልከት፡-

ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ብሰንኪ ተደጋጋሚ ኢደ ወነናውን ዘይሕጋውን ውሳኔታት መሪሕነት ባይቶ ንገለ ጸገማት ክቐረጹ ምጽንሖ ዝዘንጋሶ ኣይኮነን። መቐጻልታ ናይቲ ክወስዶ ዝጸንሖ ጉጉይ ውሳኔታት ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ 07/2013 ጸጊሶነት ገለ ሸነኻት ብምሓዝ ፍጹም ፍትሒ ዝጎደሎ ኣሰናዳኢ ሸማግለ ብድሕሪ ምቋሙ፡ ካብ ትካላዊ ኣሰራርሓ ወጻኢ ንኣብ-መንበር ፈጻሚት ቤት ጽሕፈት ብሃንደበት ካብ ሓላፍነቱ ብምውራዱ ንኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንተወሳኺ ቅልውላወ ሸኪልዎ ይርከብ። ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ነዚ ኣዕናዊ ስጉምቲ'ዚ ዘይሕጋውን ዘይደሞክራሲያውን ዘይፍትሓውን ምዃኑ ብድሕሪ ምርጋግጽ ኣቐዲሙ ብዕሊ ኮነኖ። ካብዚ መሰረት ብምግባር ከኣ፡-

- 1. እቲ ዘይሕጋዊ ውሳኔ ብዕሊ ተሳቲቡ ኣብ-መንበር ፈጻሚት ቤት ጽሕፈት ብህጹጽ ኣብ ንቡርን ሕጋውን ቦትኡ ክምለስ።
- 2. ነቲ መሪሕነት ባይቶ ብተደጋጋሚ ክወስዶ ዝጸንሖ ጥሕሰታት ንምግታእን ምእራምን ድማ ህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ክካየድ ክጽውዕ ጸኒሑዮ።

ካልኣይ ስሩዕ ኣኼባ ፈጻሚ ኣካል ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ መሪሕነት ሃገራዊ ባይቶ ኣብ መወዳእታ ጉጉይ ውሳኔኡ ስሒቡ ኣብ-መንበር ፈጻሚት ቤት ጽሕፈት ኣብ ንቡር ቦትኡ ክምለስን ፈጻሚት ቤት ጽሕፈት ብቐጥታ ስርሖ ክጅምርን ዘሕለፎ ውሳኔታት ሕጂ'ውን ፍጹም ኣገባብ ዝሰሓተ፡ ንሕጋዊ ኣሰራርሓ ዝጥሕስን ንደሞክራሲያዊ ልምዲ ዘህስስን ምዃኑ ኣረጋገጸ። ኣብ መንበር ፈጻሚ ቤት ጽሕፈት ከምድላይካ ከተውርዶን ከተደይቦን ከበድ ሕጋውን ስርዒታውን ጥሕሰት ብምዃኑ፡ ብካልኣ ወገን ድማ እቲ ተፈጢሩ ዘሎ ቅልውላው ቅኑዕ ፍታሕ ረጊቡ፡ ውሕስነት ዕውት ዝኾነ ሃገራዊ ጉባኤ ንምርጋግጽ ኣድላይነት ህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ኣብ ቦትኡ ምህላወ ደጊሙ ኣረጋገጸ።

ንኤርትራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ዝምልከት፡-

ካልኣይ ስሩዕ ኣኼባ ፈጻሚ ኣካል ኣብ ቃልስና መሪሕ ተራ ዝጸወትን ዝገርሕን ሰፊሕ ደሞክራሲያዊ ግንባር ምምስራት እዋናዊ ሕቶ ምዃኑ ተመልከተ። ኤርትራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር /ኤደግ/ ካብ ዝምስረት ኣትሒዙ ኣብ ቃልሲ ዝተጻወቶ ኣውንታዊ ተራ ብምዕቓብ፡ ናብ ሰፊሕ ደሞክራሲያዊ ግንባር ንምስግጋር ምስኡ ዝመሳሰሉ ሓይልታት ዓቲብ ዘተን ልዝባትን ንምክያድ ዘለዎ ዕዙዝነት ተገንዘበ። ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ነዚ ኣገዳሲ ዝኾነ ዕማምዚ ንምዕዋት ከኣ ድልው ምህላወ ኣረጋገጸ። ምስ ዝመሳሰልዎ ፖለቲካዊ ሓይልታት ኣብ ሓድነት ንምብጻሕ'ውን ወትሩ ቅሩብ ምዃኑ ኣረጋገጸ። ብፍላይ ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጥን ሰውራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ /ሰደግኤ/ን ፖለቲካዊ መደብ ዕዮኣምን ተመክሮኣምን ሓደ ብምዃኑ፡ በበይኖም ክሓድሩ ዝገብር ዝኾነ ይኹን ብቁዕ ምክንያት ዘይምህላወ ተመልከተ።

ንምንቅስቃስ መንእሰያት ዝምልከት፡-

ፈጻሚ ኣካል ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ካብ ሓደጋ ዕንወትን ምብትታንን ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብምድሓን ደሞክራሲያዊ ለውጢ ንምርግጋጽ ኣብ ዝካየድ ዘሎ ቃልሲ እጃም መንእሰያት ዘይነዓቕ ምዃኑ ዝጸንሖ ድልዱል እምነቱ ኣሓደሰ። ካብዚ ጽኑዕ እምነት'ዚ ብምብጋስ ከኣ ንምምስራት ስምረት ኤርትራውያን መንእሰያት ንድሕነት ሃገር ብኣውንታዊ መዳዩ ጠሚቱ ምስኡ ክገብሮ ዝጸንሖ ገድላዊ ምድግጋፍ ክቐጽል ወሰነ። ኣብ ኩሉ ገድላዊ ንጥፊታቱ ብፍላይ ከኣ ጉባኤ ንምዕዋት ዘካይዶ ዘሎ ዕማም ዘይሕለል ደገፉ ክገብር ምዃኑ'ውን ኣረጋገጸ።

ንጉዳይ ኤርትራውያን ስደተኛታት ዝምልከት፡-

ካልኣይ ስሩዕ ኣኼባ ፈጻሚ ኣካል ብክንዲ'ዚ ዝኣኸል ኤርትራውያን ንስደት ክውሕዙ ዝገብር ዘሎ ቀንዲ ምክንያት መንግስቲ ህግደፍ ብዝኸተሎ ዘሎ ገደብ ዘይብሉ ኣዕናዊ ፖሊሲታት ምዃኑ ኣረጋገጸ። ካብኡ ሓሊፉ ድማ ሰበ-ስልጣን ህግደፍ ዶላራት ንምእካብ ኣብ ልዕሊ መንእሰይ ኤርትራ ዘካይድዎ ዘለዉ ጨካን ግህሰታት ኣትሪሩ ኮነ። እዚ ተርእዮ'ዚ ንሓድሽ ወለዶን ኣፍራዩ ሓይሊ መንእሰይን ዘጸንት ንመጻኢት ኤርትራ ድማ ኣዝዮ ሓደገኛ ምዃኑ ብድሕሪ ምግምጋም፡ ናይዚ ጠንቂ'ዚ እንኮ ተሓታቲ ስርዓት ህግደፍ ጥራይ ምዃኑ ኣረጋገጸ።

መንግስቲ ሱዳን ኣብ ውሽጢ መሬቱ ብዝተፈላለዩ ደላሎ ዝካየድ ዘይሕጋዊ ምዝውዋር ደቂ-ሰባትን መጭወይቲ ስደተኛታትን ንምቁጽጻር ይኹን ንምክልኻል ብምክትል ፕረዚደንት ዑመር ኣልበሽር ዓሊ ዑስማን መሓመድ ጣሃ ዝምራሕ ሽማግሌ ምምዘዙ ፈጻሚ ኣካል ዝተባባዕ ኣውንታዊ ስጉምቲ ምጅኑ ተገንዘበ። እዚ ሽማግሌ'ዚ ክብደት ናይቲ ኣብ ልዕሊ ስደተኛታት ዝበጽሕ ዘሎ ኩሉ መዳያዊ ሰብኣዊ ግህሰታት ብምግንዛብ፡ ንዝተሰከሞ ሓላፍነት ዕቱብ ኮይኑ ክሰርሕ ተላብዩ። ከምኡውን ኩሎም መንግስታትን ተጣበቓቲ ሰብኣዊ መሰላትን ነዚ ሓደገኛ ተርእዮ'ዚ ንምውጋድ ጸዕርታቶም ከሓይሉ፡ ብመሰረት ኣህጉራዊ ቻርተርን ውዕላትን ውሕስነት ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ዝርከቡ ኤርትራውያን ስደተኛታት ንምኽባር ምሉእ ዘይጉዳይ ሓላፍነቶም ክዋጽኡ ጸዊዒቱ ኣቕሪቡ።

ንውድባዊ ኩነታት ዝምልከት፡-

ፈጻሚ ኣካል ኩሉ መዳያዊ ሽድሽተ ወርሓዊ ጸብጻብ ኣብያተ ጽሕፈቱ ብድሕሪ ምድማጽ ኣገደስቲ ውሳኔታት ኣመሓላሊፉ። ዕውት መስመሪ ጉባኤ ብድሕሪ ምስልሳሉ፡ ድልዳል መሓውር ዘለዎ መሪሕ ደሞክራሲያዊ ውድብ ንምህናጽ ክካየድ ዝጸንሐ ዳግመ ስርርዕ ኣውንታዊ ዝላ ምርግጋጹ መዘነ። ምስቲ ኩሉ ዝተገብረ ብርቱዕ ጸዕርታት ድማ ኣብዚ መዳይ'ዚ ዝተርፍዎ ዕማማት ከም ዘለዉ ብምግንዛብ፡ ዕዮታቱ ብግቡእ ክውድእ ዘለዎ መድረኻዊ ህጽጹነት ተመልከተ። ንውሽጢ ኤርትራ ዝጠመተ ስርሓት ኣውንታዊ ጅምሮ ጀመሩ ምህላዉ ብድሕሪ ምግምጋም፡ ኩሎም ኣባላት ነዚ ኣገዳሲ ዕዮ'ዚ ንምድጋፍ ከምቲ ልሙድ ግቡእ ሓላፍነቶም ክዋጽኡን ተወፋይነት ከርእዩን ተማሕጸነ። ኣብ መወዳእታ ድማ ናይ መጻኢ ሽድሽተ ወርሒ መደባቱ ሓንጺጹ ኣብ ኣብያተ ጽሕፈቱ ኣገዳሲ ምምዕርራይ ብምክያድ ኣኹብኡ ብዓወት ዘዚሙ።

ዓወት ንደሞክራሲያውን ፍትሓውን ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ስዕረትን ውድቀትን ንገባቲ ስርዓት ህግደፍ ዘለኣለማዊ ዝኸርን ክብርን ንጀጋኑ ሰማእታት ኤርትራ

**ፈጻሚ ኣካል
ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ
23 ነሐሴ 2013**